

UM
RUM
E
EINZIA
UM

DIVITIARUM
EVANGELICARUM

Disquisitio XXXIX.

PRÆSIDE

CHRISTIANO GUEINZIO

Gymnasii Hallensis

Rectore

Respondente,

JOHANNE ANDREA UNZERO

Hall. Saxone

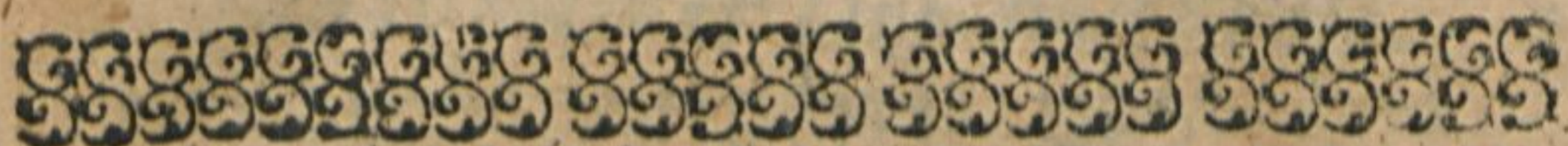
Dominica VIII. post Trinitatis.

A. O. R. cl. lxx. iiii.

HALLIS SAXONUM

Prelo Heredum Melchioris Oel-
schlegelij

*Viris admodum Reverendis, Clarissimis,
Excellentissimis, Doctissimis*

DN. GOTTFRIDO OLEARIO,
S. S. Theologiæ Doctore celeberrimo
Superintendenti Halensium vigilantissi-
mo, dignissimo, Primario ibidem Pastori
ad B. Virginem fidelissimo, Scholar-
chæ itidem Gravissimo.

UT ET

DN. M. TILEMANNO OLEARIO,
Archidiacono Ecclesiæ ad D. Ulri-
cum præstantissimo, Confessionario
suo plurimum Reve-
rendo.

*Dominis Affinibus, Mecœnatibus,
Patronis, Evergetis, ac Promotoribus
suis, summo ac perpetuo reverentia ac
observantia studio nunquam non prose-
quendis, hæc primordia debite gratitu-
dinis monumentum, & continuandi fa-
voris incitamentum esse*

nimum quantum optat

RESPONDENS.

ANALYSIS

EVANGELII

DOMINICA VIII. POST TRI-
NITATIS.

Matth. 7. à vers. 15. ad 24.

Περαύλιον.

*H*abetur Deuter. 22, 11. non in-
dueris vestimento, quod ex lana
linoq; contextum est: Qua ver-
ba non tam de externo corporis
vestitu, quam de interno cordis habitu sunt
intelligenda. Vult enim Deus cor nostrum
simplex, ab omni hypocrisi liberum, ne simus
sicut Baalite, 1. Reg. 18, 22. Sed ut profimus
nobis et cuncto gregi Act. 20, 28. Quomodo
autem fieri queat, inter cetera monstrat nobis
Evangelium.

R THE-

THESES.

1. In quo Evangelio partim exhortatio de falsis doctoribus cave dis; ubi corruptentium est denotatio. *vers. 15.* In quo generalis est præceptio: cavete. Ubi verbum *ἠκούετε* emphaticum requirit, quò diligenter advertamus, & acutius attendamus. cum *ἠκούετε* Aristoteli idem sit quod *attente*. Denotatur igitur ut cavetes attendamus, & attendentes caveamus. Facilioris enim attentionis cautio, ubi manifesta formido est, & ad certamen animus anteprestituitur, ait Cyprian. tract. 3. de simpl. Præl. quando se adversarius confitetur. Cavendum itaq; inclamandum est uti Christus hic fecit, tanquã *vigil* Ezech. 3. 27 tanquam *nurix* 1. Thess. 2. 7. Una siquidem via est ac veritas Joh. 14. 6. Neq; enim in confusione paganorum, neq; in purgamentis hereticorum, neq; in languore schismaticorum, neq; in cæcitate Judæorum, quarendã est religio, sed apud eos solos, qui Christiani orthodoxi vel catholici nominantur, i. e. integritatis custodes, & recta sectantes, habet August. de verit. relig. c. 5. Jam si cavendi non erunt è medio tollendi, ne qui malos conatur interficere, bonos interficiat, Aug. lib.

lib. quæst. Evang. s. Matth. c. 12. Non quidem prohibetur conciliabula hereticorum dissipare, ora obstruere, libertatem dicendi concidere: Verum interficere & trucidare Chryl. Hom. 47. in Matth. 13, c. tom. 3. non conceditur.

2. Et specialis, ratione subjecti; vobis. Per quod non solum Apostoli intelliguntur, sed populus, qui una cum discipulis attentè auscultabat à c. Matth. 5. usque ad c. 7. v. 28. Et quia non tam pastores, quàm oviculas alloquitur. Tum locus illud Christi habet Matth. 10, 23. quod vobis dico, omnibus dico. Discamus & Christum unà innuere, 1. Magistratum Politicum, qui custos utriusq; tabule decalogi, & regni Dei minister, Sap. 6, 15. Qui jubetur portas attollere regi gloria, Psal. 24, 7. 2. Et ministerium, ut arguant contradicentes, eiusq; os obdurent Tim. 1, 9. ut preciosum à vili distinguant. Ier. 15, 29. totam cœterum Ecclesia custodiant, ne vano doctrine vento circumferantur Eph. 4, 24. Ut 3. probent spiritus omnes 1. Ioh. 4, 1. probantes bonum retineant 1. Thess. 5, 20. Omnibus enim dictū; sunt cœci cœcorum duces Matth. 15, 14. Declinent, inquit Cypr. l. 1. Epist. 3. ad Corn. fortiter, & evitent diligentissimi fratres nostri

verba & colloquia eorum, quorum sermo ut
cancer serpit.

3. Quoad obiectum; à Pseudoprophetis. Per quos non tantum eos intelligit, qui futurorum predictione fallunt, sed eos potissimum, qui scripturam pervertunt; in primis hypocritas Hier. & Chrys. Hom. 24. in Matt. Qui vite pravitate corrupti, & ficti sunt Christiani, ut habet Aug. in Apoc. hom. 16. Et Nazianz. Ep. ad Cled. ait allegant quidem Apostolica, sed non Apostolicò intellectu.

4. Eorum descriptio ab accidentibus, conjunctim quoad extrinsecus; Qui veniunt. Dum currunt, non missi Jerem. 31, 34. docent, non vocati Rom. 10, 15. in familiaribus irrepunt non ablegati 2. Tim. 3, 6. circumcunt maria ut Pharisei Matth. 13, 15. clam domos irrepunt ut Pseudo Apostoli, Gal. 2, 4. Sibi ipsis honores sumunt Heb. 5, 15. Ut discamus exspectare vocationem, si velimus esse veri Prophete Hebr. 5, 5.

5. Distinctim quoad extrinsecus est pietatis simulatio; In vestitu ovium. Quibus exterior ipsorum simplicitas per Metaphoram denotatur. Ut enim ovicula animal simplicissimum, innocentissimum, sic juxta Eliseum haeretici ovium simulant simplicitatem,
ovinam

oviam mentiuatur patientiam. Hinc Ambr.
 Hæreticorum mina non sunt timenda, sed
 blandia. Quæ autem sint vestimenta ovium
 Autor. Imperf. Oper. nobis explanat; species
 sc. simulate religionis, elemosyna simulata ve-
 stimentum ovile est, non opus ovile, oratio si-
 mulata, & cætera species pietatis, quibus se
 vestiunt; nihil enim magis curant quam præ-
 dicant quedam, quæ occultant. Custodie offi-
 cium est, confusio predicatur, si religio asseve-
 ratur: Tert. lib. adv. Valent. c. 1. Affabilis
 sermo & blandum eloquium, simulata aut co-
 acta ieiunia, vestis humilis, virtutum imitatio,
 hæreticorum sunt sagena, & laquei, quibus
 pisces capiuntur & volucres Hier. in c. 9. Ec-
 cles. Interim hæresis est docta mentiri, non lin-
 gua solum, sed etiam vita; Si fidem interrogas
 nihil Christianus; si conversationem, nihil
 irreprehensibilis, & quæ loquitur factis præ-
 stat: Bernh. serm. 65. in cant. Verum nihil
 prodest vita bona cum prava doctrina: & con-
 tra sana doctrina cum vita corrupta: Chrys.
 Hom. 65, in Ioh. Et quid sub vestitu lupi
 latitat? quid gregem Christi, qui Christianum
 se mentitur, infamat? Quid Christi nomen
 induere, & non per Christi viam pergere?
 quid aliud quam prævaricatio divini nomi-

nis? quam desertio itineris salutaris? queris
Cyprianus lib. de zelo & livor. serm. 2.

6. Quoad intrinsecus: sed in trinsecus sunt lupi rapaces. Vnde etiam nominantur fares & latrones per Metaphorā Ioh. 10. 1. vulpes Ezech. 13. 4. mala bestia, Tit. 1. 12. vipera, Matth. 3. 7. Et lupi quid significant, debemus advertere secundum monitum Ambr. lib. 7. in Luc. c. 10. Bestia nempe sunt, quae insidiantur ovilibus, circa pastorales versantur casas, habitacula domorum intrare non audent, somnum canum, absentiam aut desidiā pastoris explorant; ovium guttur invadunt, ut cito strangulent; sunt feri, rapaces, iidemque natura corporis rigidiores, ut se non facile possint inflectere, impetu suo feruntur, ideoque saepe luduntur. Tum praeterea si quem priores homines viderint, vocem ei quadam natura viferuntur eripere: Si autem prius homo eos viderit exagitari memorantur. Nonne lupis istis heretici comparandi sunt? qui insidiantur ovibus Christi, famelici fremunt circa casas nocturno magis tempore quam diurno: stabula tamen Christi intrare non audent. Explorant, pastoris absentiam; & ideo pastores Ecclesiae vel necare, vel in exilium agere contendunt; qui pastoribus presentibus oves incursare non possunt.

possunt. Spoliare ergo gregem Christi & diripere conantur, qui corporea quadam mentis intentione duri, ac rigidi, nequaquam solent à suo errore deflectere, qui si quem versuta disputationis suae circumscriptione praevenierunt faciunt obmutescere. Si autem commenta impietatis eius agnoveris, jacturam pie vocis timere non poteris. Cave igitur versuta disputationis venena, animum petunt, guttur invadunt, vitalibus vulnus affigunt. Graves sunt morsus haereticorum, qui ipsis graviores & rapaciores bestiis, nullum avaritia finem impietatisq; norunt. Quos tamen Deus permittit, ut 1 agnoscatur ministerij Apostolici necessitas; ubi enim non sunt pastores, ibi lupi veniunt; ut 2 indicetur etiam ministrorum, sedulitas. Quo, ut loquitur Aug. Epist. 105. ad Sext. Scripturas vigilantius perscrutemur; sic enim melius potest occurrere luporum malitiae. Et indies volunt à somno pastorum excitetur industria. Memores ergo sumus, monet Tertull. de praescrip. advers. haeret. c. 4. tam dominicarum pronuntiationum quam apostolicarum literarum, quae nobis & futuras haereses pronuntiarunt, & fugiendas praefiniverunt, ut sicut illas non expavescamus ita & posse id propter quod fugiende sunt, non miremur. In-

struit idcirco Dominus nos, multos esse venturos sub pellibus quorum rapaces lupos. Ideoque studiosè vigilandum, cautè cavendum, ne cum lupis sit ululandum.

7. Et eorundem cognitio, quæ assertitur simpliciter, ubi est ipsorum observatio v. 6. In quo per simplicem assertionem, ab effectis simili declaratis; à fructibus ipsorum cognoscetis eos. *Monstrat itaque, Christus signa, media & notas, quibus tetræ illi latrones dignosci possint; At Chrys. hom. 19. Oper. Imper. habet: quomodo dicam illum non esse Christianum? quem videam Christum confitentem, altare habentem, sacrificium corporis & sanguinis Christi offerentem, scripturas sanctorum legentem, sacerdotii dignitatem habentem, scripturam testem allegantem. Simia hominis habet membra, & per omnia hominè imitatur, num propterea dicendus est homo? sic hæresis omnia habet, & imitatur Ecclesie mysteria, sed non sunt ecclesie. Ideoque non ex foliis aut floribus, sed ex fructu arbor bona, maleve dignoscenda. Opera ergo, non verba discernunt inter filios Dei & dissidentis, Bern. Epist. 107. Si ergo, inquit Chrysost. hom. 19. videris hominè in Christianum, statim cōsidera,*
si

si confessio convenit cum scripturis verus est
 Christianus, si autem non est, quemadmodum
 Christus mandavit, falsus est. Non quidem
 qualem quis verbis se referat, habet Hilar. in
 Matth. c. 6. sed qualem se rebus efficiat spe-
 ctandum. Rectissime igitur, ait Aug. lib. 2. de
 serm. Dom. in monte. queritur quos fru-
 ctus nos attendere voluerit? quibus cognoscere
 arborem possimus. Multi enim quadam in
 fructibus deputant, que ad vestitum ovium
 pertinent, Et hoc modo à lupis decipiuntur; sic
 uti sunt vel jejunia, vel orationes, vel elee-
 mosyna, que omnia fieri nisi ab hypocritis pos-
 sent, non superius diceret Matth. 6, 1. cavete
 justitiam vestram facere coram hominibus, ut
 videamini ab eis. Hi ergo non sunt fructus, de
 quibus cognosci arborem monet: ista enim si cū
 bono animo in veritate fiunt, propria sunt ovi-
 bus vestes, si autem malo cum errore, non ali-
 ud quàm lupos tegunt. Sed non ideo debent
 oves odisse vestimentum suum, quia plerumq;
 se illo occultant lupi. Qui sunt ergo fructus
 quibus inventis agnoscamus arborem malam?
 Dicit Apostolus: manifesta sunt opera carnis
 Gal. 5, 18. Et qui sunt fructus per quos cogno-
 scimus arborem bonam? idem Apostolus con-
 sequenter dicit: ibid. v. 22.

s. Et

8. Et illustrat per interrogationem Rhetoricam, tum desumptam à spinis: Num quid colligunt de spinis uvam? Impossibile enim hoc est per naturam. Et rectè comparantur illi pseudoprophetae spinis, quia illi veniunt, ha spontè nascuntur, florent, fructus ferunt, sed non uvas; in spinis habitant serpentes Eccles. 10, 10. Heretici sunt progenies viperarum Luc. 3, 7. Spina suffocant Luc. 8, 14. heretici itidem, nempe mala facientes ubique sunt spina.

9. Tum de tribulis: aut de tribulis ficum? Nam sicut isti terra adherent, sic & heretici terrestria curant Phil. 3, 9. Et quamvis interdum uva pendeat in sepe inseraturq; spinis, tamen non est illa uva spinarum, neq; fructus tribulorum, sed aliquando increscens sacramentum, implicat se in sepe & pendet uva inter densa spinarum, sed non surgit de radice spinarum. Tu igitur, monet Aug. l. de Pastor. si esurieris & aliud non habes unde cibum sumas, cautè manum mitte, ne lacereris à spinis i. e. ne imiteris facta malorum, & lege uvam in spinis pendentem, sed de vite nascentem. Spinis servatur ignis tormentum, ad te perveniat boni alimentum.

10. Et

10. Et cum arbore comparatio, cuius naturæ declaratio. v. 17. In quo ab effectu, partim de bona; Sic omnis arbor bona fructu bonos facit: *Homo est arbor, inquit August. contra lit. Pet. c. 44. fructus eius opus & vita, quam semper habet bonam bonus, dum de bono cordis thesauro profert illa, qua bona sunt. Uti ex pomorum dulcedine, habet Hier. lib. 2. advers. Ruff. generosi seminis arbor agnoscitur. Et dicuntur fructus opera, fructus spiritus, fructus poenitentia, Matth. 3, 8 fructus iustitia Philip. 1, 11. fructus sapientia, qua ex supernis est Jac. 3, 17. fructus fidei per charitatem operosa, Gal. 5, 6. Quia cum fide semper studium virtutum est conjunctum, siquidem quicquid ex fide non est, peccatum est Rom. 4. v. ult. & illa fides, qua non operatur non est salvifica, non qua operatur, sed qua post apprehensionem meriti Christi fit, veram & vivam esse se testatur ex Gal. 5, 6.*

11. Et de mala: putris autem arbor fructus malos facit. Unde August. de gratia Christi cont. Pelag. lib. 1. c. 18. Si due arbores bona & mala, duo sunt homines bonus & malus, quid est homo bonus, nisi voluntatis bona? h. e. arbor radicis bona? Et quid est homo malus, nisi voluntatis mala? h. e. arbor radicis mala?

mala?

male? Fructus autem harum radiorum atq^{ue} arborum facta, dicta, cogitata sunt, quae bona de bona voluntate procedunt. Et mala de mala. Facit autem homo arborem bonam, quando Dei accipit gratiam. Non enim se ex malo bonum per seipsum facit, sed ex illo, & per illum, & in illo, qui semper est bonus. Nec tantum arbor sit bona, sed etiam ut fructus ferat bonos eadem gratia, ut adiuvetur necesse est, sine qua homo boni quippiam facere non potest. Malam vero arborem homo facit, quando se ipsum facit malum, quando à bono incommutabili deficit: ab eo quippe defectus est & origo voluntatis mala, qui defectus non aliam naturam iniurat, sed eam, quae bona condita, vitiat. Illud tamen non tollit poenitentiam, habet Iud. Pelut. lib. 4. Epist. 81. sed redarguit commotionem in consuetudine vitiorum. Nam dum mala est non potest fructus ferre bonos, ubi vero mutata atq^{ue} conversa fuerit ad virtutem, illum feret.

12. Et fructificatio ex antithesi ab accidente negata potentia, v 18. In quo de bona arbore; Non potest bona arbor fructus malos ferre. Quia est contra naturam eius. Neq^{ue} enim mens vel fides bona malas edit operas Tertull. l. 1. advers. Marc. c. 2.

13. Et

13. Et de mala: Neque arbor putris bonos fructus facere. *Ac si ita concluderet: sicut impossibile est arborem bonam posse proferre fructus malos, & arborem malam fructus bonos; ita impossibile est doctrinam sinceram & veram proferre fructus malos, gloriam Dei minuente; & contra, doctrinam malam seu impiam proferre bonos fructus. Ex hominis tamen bona natura non oritur voluntas mala, sed Diaboli seductione, uti à terra & bona & mala arbor, ait Aug. Enchir. ad Laurent. c. 34.*

14. Et sequela, est arboris malæ decineratio v. 19. In quo antecedens; Omnis arbor, quæ non facit fructum bonum. *Quæcumq; etiam fuerit sive sativa, sive nativa, nulla excipitur, licet etiam alias generosa & preciosa. Ut intelligantur omnes homines carentes bonis operibus cuiuscunq; ordinis & status sive magni, sive viles, sive docti, sive indocti sint.*

15. Consequens tum; excinditur. *Tanquam in vitibus, tanquam oleaster sylvestris Rom. 10. 14 tanquam aridum lignum Luc. 23, 31 excinditur autem per mortem. Hoc autem Deus facit cum peccatoribus pœnas immittit, iustitia enim fructus vindicta peccati, ait Aug. Cont. Adimant. c. 26.*

16. Tum

16. *Tum; Et in ignem conjicitur. Est enim arbor infernalibus flammis debita Matt. 3, 9. arbor mortua Iud. v. 12. Ut ita poena denotetur sub allegorica similitudine; que est eterna condemnatio: nam finis eorum est interitus Phil. 3, 19. velox perditio, 2. Pet. 2, 3. mittetur in stagnum ignis ardentis Apoc. 19, 20. Ne ergo similiter pereamus, simus arbor fructuosa, ut monet David Ps. 1, 3. simus sicut olea & vitis benefici Iud. 9, 9. simus ut buxus humiles. simus ut palma patientes.*

17. *Concluditur ab effectu demonstratio v. 20. In quo Indicium: Igitur ex fructibus ipsorum. Ut applicet qua proposuit de probandis falsis doctoribus, denuo repetit fructus esse respiciendos ex ipsa falsa doctrina nascentes: nam & vera docentes male vivere & falsa docentes bene vivere possunt, nec tamen mala vita vera doctrina, nec bona falsa fructus necessario haberi decet.*

9. *Et effectum; cognoscetis eos. Ut certi esse possimus, non esse illos ipsos veros Christianos, qui malos ferunt fructus, iterum inculcat, qui non sumus καρδιογγωσαι ut Deus. Ideoq; respicienda sunt opera, & probandi sunt ex illis spiritus.*

19. *Partim de falsis Christianis vitandis*

tandis, ut est facti in genere denotatio
 v.2. In quo negativè quoad subjectum per
 epizeuxin Rhetoricam; Non quisquis di-
 cens mihi Domine! Domine! *Ut qui tan-
 tùm jactitant plenis quis buccis nomen DEI,*
*sicut & Dæmones filium Dei ipsum nomina-
 bant Matth. 8, 29. Et ut Judæi clamabant*
templum Domini Jer 7, 4. Ne autem putemus
*ad illos fructus pertinere. si quis dicat Domi-
 no nostro: Domine, Domine, inquit Aug. de*
serm. Dom. in monte l. 2. Unde Amb. inquit
*serm. 12. in Psalm. 118. non quicumq;
 mihi tuus sum, meus est: nam quomodo meus*
est? si verbo dicit tuus sum, & operibus neget
& factis se Diabolo consecret. Nam nulla res
*fecit perdit Christianos viros, quàm hæc: quos-
 cumq; viderint Christianos se dicentes, quasi*
Christianos eos estimare, Chryl. hom. 19.
 Oper. Imperf.

20. Quoad prædicatum; Introibit
 in regnum cælorum: sola enim verborum
 officia, habet Hilar. in Matth. can. 6. non obti-
 nent regnum cælorum, dum in facie gloriam-
 tur, corde non, 2. Cor. 5, 12. ore Deo appro-
 pinquant, Es. 29, 13. Tales inquit Aug. lib.
 2. de serm. Dom. in monte, ab inspectore
 Deo mercedem non capiunt, nisi fallacia sup-
 plicium

plurimum. Et quamvis Paulus dicat: non potest quis Iesum Dominum dicere sine spiritu, 1. Cor. 12.4. Intelligendum tamen de fiduciali usurpatione, non de vana & simulata, de quibus rectissime dicitur illud Augustini nomen meum habuistis, sed opera mea non fecistis.

21. Tum affirmativè ab effectis per assertionem: sed qui fecerit voluntatem Patris mei. Non verò dicit qui semel fecit, sed qui usq; ad mortem fecit, habet Theophyl. in Matth. Et non dicit voluntatem meam, sed Patris mei, ad quam etiam pertinet credere in Filium, Joh. 6, 40. diligere 1. Joh. 3, 23. se sanctificare, 1. Thel. 4, 3. Vere enim, inquit Clem. Alex. lib. 1. Pædag. c. 1. nō in meditatione sermonis & structura verborum, sed in reb; oper; declarandis tanquā doctrinā & vitā professio nostrā posita est. Verbis igitur ejus insistere, quacunq; & docuit, & fecit discere & facere debemus. Ceterum, inquit Cypri. de simpl. Præl. Tract. 3. credere se in Christum quomodo dicit? qui non facit quod Christus facere præcipit? aut unde ad premium fidei perveniet, qui fidem non vult servare mandati? Et quomodo est Christianus, quærit Aug. serm. 13. de tempore, qui contra Christi præcepta vivere contendit. Non est meus, habet Amb. serm.

serm. 12. in Psalm. 118. quem libido succendit, quia mea est castitas; non est meus, quem cura spoliandi minores exagitat, quia mea est largitio; non est meus, quem aura mobilitatis inquietat, quia mea est tranquillitas; Non est meus vini crapula temulentus, illuvie ambitionis impurus, gloria secularis cupidus, ebrius in periculum, qui non potest sobria moderacionis servare vestigium etc. Non est ergo Christi nisi quis est alienus à crimine; non est Christi, nisi qui potest se semper Christi servum demonstrare.

22. Et per descriptionem; Qui in caelis est. Cujus una eademq; est voluntas. Ut innuat se verum esse Deum, cum ille sit ejus pater.

23. Et in specie, per dialogisticam prosopeiam, ubi eorum gloriatio v. 22. In quo plenius hypocritarum jactantia exaggeratur, ab effectu, respectu verborum; Quoad subjectum; multi dicent. Ideoq; non omnes sed illi ipsi, de quibus loquitur Christus. Pseudopropheta.

24. Quoad objectum, per epizeuxin: mihi in illo die, Domine, Domine. Quasi dicat aliud nihil, quam inflatis buccis crepant

S

nomen

nomen Dei, neq; enim sufficit, dum sine invocacione fiduciali hoc ipsum prestant.

25. Respectu factorum distinctim de doctrina per interrogationem; Nonne per nomen tuum prophetavimus? Hoc est nonne freti verbo tuo mandata tua sunt à nobis prestita, uti habet Matth. 22, 3. Ubi per per prophetare tum futurorum predictio, tum scriptura sacra interpretatio intelligitur, dum excellentibus abutuntur donis, ut Balaam, Nū. 22, 5. qui amavit mercedē iniquitatis, 2. Pet. 2, 15. qui violant verbum propter pugillum hordei Ezech. 13, 19. Qui serviunt ventri Rom. 16, 18. Illi prophetant quidem etiam in nomine Christi, sed non observant, que sequuntur: Unde Bern. serm. 33. in Cant. Surgunt homines vani, cupidi gloria, volentes sibi facere nomen, & exeuntes de Ecclesia eandem matrem suam affligunt in diversis & perversis dogmatibus: videntur in Ecclesia esse, & agunt contra Ecclesiam, habet Chryl. Hom. 25. in c. 24. Matth.

26. De miraculis; Et per nomen tuum Dæmonia eiecimus? Siquidem & falsi doctores signa edunt, & prodigia multa Matth. 24, 21. 2. Thess. 2, 9. Itaq; habet Just. Martyr. in respon. quæst. 5. ad Orth. non confir-

firmat hereticos in errore, quod quedam miracula fiunt in eis: Si enim miraculorum effectio pietatis esset signum & demonstratio, nunquam Dominus eos reprobos, & sua familiaritate indignos pronunciasset. Miracula certe oracula non probant, nam & Diabolus prophetam egit. 1. Sam. 28. 19. Est enim non illorum proprium, quod loquuntur, aut faciunt dum omnia virtus Dei invocata perficit, ait Hilar. in Matth. can. 6.

2. Coniunctim; Et per nomen tuum multas virtutes praestitimus. *Δυναμεις* h. e. excellentiores effectus, quae potestates appellantur, per Metonymiam effecti, quia eius quanta sit Dei potestas intelligitur. Quam ergo mundo simplici opus est oculo Aug. serm. 7. Dom. in monte; ut inveniatur via sapientiae, cui tanta malorum & perversorum hominum errores obstrepunt, quos omnes evadere, h. e. venire ad certissimam pacem & immobilem stabilitatem est sapientia. Vehementer enim metuendum est, ne studio altercandi & contendendi quisq. non videat quod a paucis videri non potest, ut parvus sit strepitus contradicentium, nisi etiam sibi ipsi obstrepant.

28. Et Christi refutatio & repudiatio, v. 23. In quo antecedens, ubi tempus

Ac

Actunc. Nempe in extremo illo censorio die; ubi contrarium expectationis sua finem viderint, & intelligent se puniendos, habet Chryf. hom. 35.

29. Et modus per declarationem; Confitebor illis. Signanter illis dicit: confitebor, quia multo tempore se dixisse ante dissimulaverat, habet Hieron: non quasi non sit significatum, cum habeant Mosen & Prophetas, sed quia non publicatum, quia nihil boni ex ipsis esse recognovit, ait Iustus Origel. in cant. n. 146.

30. Et ratio à negatione notitiæ; Nunquam novi vos. Nempe notitia approbationis & dilectionis, ut usurpatur Pl. 1, 6. Matth. 25, 12. Quasi dixisset, inquit Ambros. in Pl. 36. nescio vos, quia vos me nescire vultistis, opera vestra me nesciunt. Et si dicitis me scire, redarguunt vos peccata vestra; Sicut enim Diabolus Christus non est, quamvis multos in nomine eius fallat, ita nec Christianus videri potest, qui non permanet in Evangelio eius, & fidei veritate. Nec enim regnum celeste consequuntur, habet Cypria de simplici Præl. c. 3. nisi recti & iusti itineris observatione gradientur.

31. Consequens ab effectu detrimen-
toso

roso, quoad prædicatum; discedite à me.
 Horrenda sententia, quemadmodum illa ipsa
 Matr. 25. 21. maledictus acclamatur. Irregressi-
 bilis erit, habet Cypr. de Ascens. Christi & im-
 mutabile iudicium.

32. Et quoad subjectum; qui ope-
 ramini iniquitatem; Non dicit qui operati
 estis, habet Hier. ne videretur tollere pœnitentiam,
 sed qui operamini, h. e. qui usq; in presen-
 tem horam cum iudicij tempore ad venerit, licet
 iam non habeatis facultatem peccandi, tamen
 adhuc habetis affectum. Peccare enim non de-
 sinit, ait Salvian. lib. 1. contra avaritiam, quæ
 in extremis situm recedere à criminibus sola
 facit tantum impossibilitas, non voluntas. Qui
 enim à malis actibus tantum morte recedit,
 non relinquit scelera, sed relinquitur à sceleribus.
 Sic ergo sunt quidem operarii, sed nequitie
 2. Cor. 13. 2. malitie Phil. 3. 2. Unde Aug.
 de serm. Dom. recedite, inquit: à me operarii
 dolosi, nomen meum habuistis, opera vero mea
 non fecistis. Ideo nos omnes, addit Idem lib.
 de Salut. docum. c. 16. qui reliqui super ter-
 ram, peccata nostra agnoscamus, ne cum im-
 piis pereamus sed cito iudicem: digna satisfa-
 ctione placemus.

Contra hunc effectum de iniquitate

olo

S. 3

NOTE

NOTE.

1. **C**AVETE VOBIS A PSEUDOPROPHETIS) Considera bonitatem Dei, qui permittit malos; ut discas ex quovis malo colligere bonum.
2. **N**ON POTEST ARBOR MALA BONOS FRUCTUS FERRE) Considera hominem comparari arbori, quia illa in terra plantata fructum cum ramis producit sursum; ut discas si velis bonus esse, etiam respicere cælum, sursum pullulare, & producere fructus cælestes.
3. **Q**UI FACIT VOLUNTATEM PATRIS) Considera neminem ad vitam eternam venturum, nisi, dum tempus habet, vitam opere probet, quo indicet veram fidem; ut discas non vanam jactare fidem, sed eandem probare bonis operibus.

CASUS.

An auditores debeant vitam respicere doctorum?

NON VIDETUR, 1. quia hypocrita sunt multi, qui veniunt in vestitu ovium
Matth. 7, 15.

4. Sa-

2. Salomonis vita non abrogavit ipsi
dignitatem 1. Sam. 17, 31.
3. Judas docuit. Aug. lib. 2. cont.
Cresc. c. 18.
4. Jura Canonica volunt, ne quis qua-
erat. Papa quid facis? c. si papa dist. 40.
Nec 5. subditi possunt iniquū magistra-
tum submovere, uti nec liberi parentes li-
cei legis contemtor sit pater. Novell. 12.
Contra 1. Hic Christus monet, ut ca-
veam⁹, quando fruct⁹ mali. Matth. 15.
2. Jubemur omnes probare spiritus 1.
Thess. 5, 20. 1. Job. 4, 15.
3. Non debemus eos pro veris doctori-
bus habere, qui operantur iniquitatem,
Matth. 7, 21. Ergo opera sunt respicienda,
quæ ex vita potissimum colliguntur.
4. Ecclesiasticus delinquens ob vite
professionem majori pœna puniend⁹ quàm
plebeus vel presbyter. c. de Episc. &
Cler. l. si limites C. de question.
5. Per iniquum, est ab alio exigere,
quod ipse non prestat. l. 31. §. 1. ff. ad leg.
Jul. de adult. Et id postulare non licet,
cujus contrarium quis non esset petiturus,
l. si

I. si in lege C. de usur. l. penult. C. de solut.

6. Possunt liberi parentes exheredare, Novell. 115. c. 4. Ergo & spiritualem. Et si propter pietatem possunt vocari, propter impietatem repudiari, Tarnov. in disp. de abdicat. Minist. Th 59.

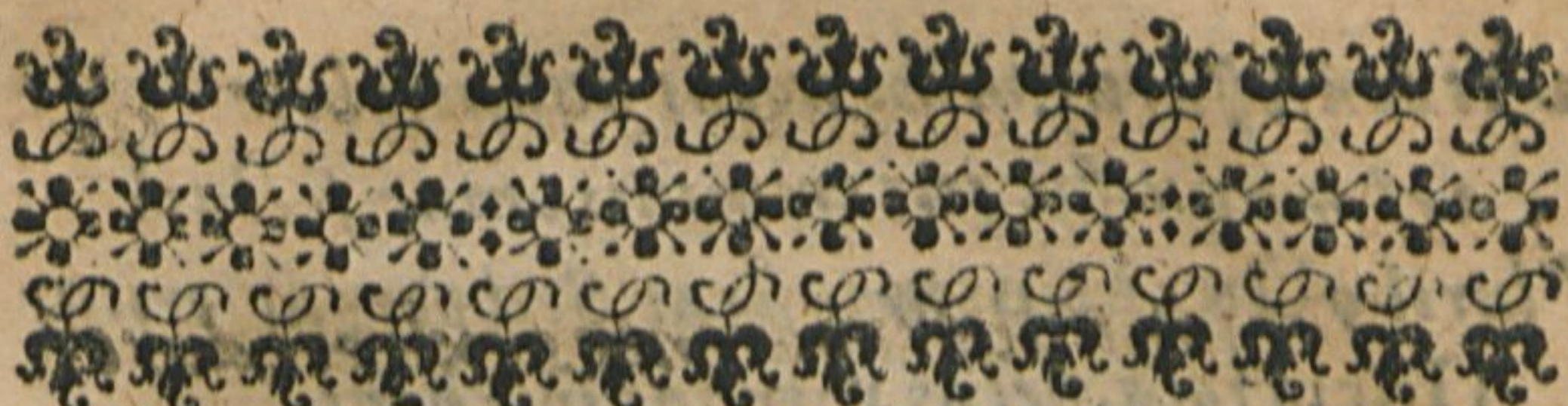
Ad contraria 1. F. C. sunt omnino: sed propterea cavendi, & dignoscendi ex fructib.

2. Alia ratio magistratus, qui temporalia respicit potissimum, alia pastorat ubi salus potissimum aeterna attenditur, nec tamen immunes sunt a poenis si plane impius.

3. Docuit Judas, sed idem reprobatus ubi improbus factus.

4. Improbant ipsa Jura in eodem loco hanc arrogantiam, uti constat.

5. Imo possunt subditi, si tyrannus titulus tanquam aggressorem ex l. 2. ff de i. & r. l. 4. ad L. Aquilã. Si verò exercitio non quidem possunt remove, quia semel placuit, modo non fundamentum Reip. tollat, Thol. l. 4. c. ult. Reinking l. 1. cl. c. 5. n. 40. interim monere.

U Ncia nulla boni, quod si quis inutilis o-

Et si quis simulat cum pietate fidem.

Corde lupi veniunt ut oves in veste rapaces,

A quibus ut caveas Christus id usq; monet.

Fructus observes! nosces ex fructibus. Vvas

Non spina, ficus non tribuliq; ferunt.

Fructus namq; bonos bona profert omnis ar-

Degeneres contra sed putris arbor habet.

Non proferre malos fructq; bona sustinet arbor.

Nec potis est fructus putris habere bonos.

Ast arbor quaecunq; boni non prodiga fructus.

Eradicatur, flammaq; ligna vorat.

Ergo sit indicatiu fructus bona numne sit arbor?

Num mala? de fructu noscere rite datur.

Vellus ovis, vultusq; rose sed & indice fructu,

Vngues & spinas trux lupus intus habet.

Non quisquis dicit coelorum regna subintrat,

Qui factis animat dicta, sed ille potest.

Tunc dicent multi per nomen, Christe, pro-

pheto

Nonne tuum? pello daemona, omne patro.

At

*Ac confessurus: mihi notus nullus: abite
A me quis fac itis criminis omne scelus!
Pluribus UNZERUS monstrat Sed pergat: eritq;
Uncia tota, vel as integer ipse boni.*

optat

GUEINZIUS.

Præclara minanti

RESP. S.

Ceu bona fert gratos felici stemmate fructus

Arbor & agricolam divite sorte beat;
Sic mala fert pravos vitioso semine fructus,
Nec prodest, nisi quod ligna cremanda
paret. (fraudes,

Hinc fidei fructus retegunt, o hypocrita!

Atq; lupi pellem, Pseudoprophecia, tuam.

Hosce cavere jubet Salvator, & edere fructus

Dignos, æternum ni periisse velis.

Divitis ingenii hæc repetens UNTZERUS
opimos,

Si pergit, fructus spondet opesq; sui,
Ita

Benivola manu Untzerum Φι-

λομαῖν ad patrias virtutes

hortatur

M. Frid. Cablenus

P. Cæsar.

02 A 572
(1/2)

ULB Halle 3
003 808 483

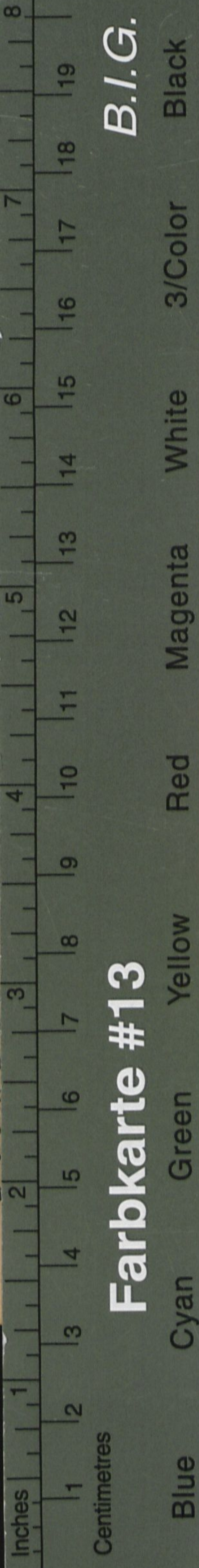
1017

EVANG.

CHRIST

HALL

Q2 C

Farbkarte #13

B.I.G.

VITIARUM
GELICARUM
visitio XXXIX.

PRESIDE
ANO GUEINZIO
anastii Hallensis
Rectore

respondente
ANDREA UNZERO
Hall. Saxone
VIII. post Trinitatis.

R. cl. Isc. III.
SAXONUM
edum Melchioris Oel-
schlegely